

MECOG-CE

MY JSME METROPOLITNÍ OBLASTI NAŠE SPOLEČNÁ METROPOLITNÍ VIZE

Přijato partnery projektu MECOG-CE, jimiž jsou: statutární město Brno, Metropolitní město Turín, Sdružení regionu Stuttgart, statutární město Ostrava, město Varšava, Odbor společného územního plánování Berlín-Braniborsko.

Preambule Společné metropolitní vize

Dokument „My jsme metropolitní oblasti – naše společná metropolitní vize“ představuje rámec pro dlouhodobý, sdílený a trvalý závazek metropolitních lídrů, zainteresovaných stran a aktérů k:

- podpoře rozvoje metropolitních oblastí;
- maximálnímu využití pozitivních přínosů, které metropolitní oblasti dnes mají a potenciálně mohou mít pro celkovou prosperitu a kvalitu života v Evropě, členských státech EU a regionech;
- posilování a rozvoji institucionálního ukotvení metropolitní správy při zdůraznění klíčové role metropolitní dimenze v evropských a národních politikách.

Dokument je záměrně veden vizí ideální situace, která zatím v našich městech a regionech není plně rozvinuta a dosažena. My, zástupci metropolitních oblastí a regionů, se zavazujeme k dalšímu rozvoji metropolitních společností, neboť disponují nejlepšími předpoklady, schopnostmi a dovednostmi k řešení zásadních společenských výzev. Metropolitní oblasti mohou významně přispět k dosažení vysoké kvality života a k odolnému, udržitelnému a inkluzivnímu rozvoji na evropské, národní a regionální úrovni. Naše úsilí se opírá o rostoucí uznání role metropolitních oblastí a městských regionů v evropských a národních strategiích a politikách. Zdůrazňujeme však, že nemůžeme plně a efektivně plnit politické cíle a řešit společenské výzvy bez adekvátních kompetencí a zdrojů. Naše snaha je v souladu s řadou iniciativ a deklamací volajících po aktivnějším zapojení místních samospráv do dialogu o systematické a komplexní evropské a národní urbání politice.

Společná metropolitní vize definuje metropolitní oblasti jako:

- funkční městské regiony, zahrnující hustě osídlená městská jádra a jejich okolní území, které podporují integrované trhy práce a bydlení a jsou vzájemně propojeny díky dojíždění a mobilitě;
- urbanizované oblasti zahrnující velká města, jež hrají klíčovou roli v mezinárodním a národním rozvoji, ale i menší města sloužící jako místní a regionální centra;
- okolní oblasti zahrnující příměstská a venkovská sídla, území sloužící zemědělskému a lesnímu hospodářství, chráněné přírodní oblasti a lokality a prostory sloužící pro rekreaci;
- území utvářená řídicími mechanismy, které usnadňují metropolitní spolupráci mezi různorodými aktéry z veřejného, soukromého a občanského sektoru.

ITI, dobrá praxe,
Varšavská metropolitní oblast

Společná metropolitní vize byla formulována s ohledem na:

- rostoucí význam a relevanci metropolitní dimenze při tvorbě politik a v rozvoji na národní a evropské úrovni;
- rozpoznání potenciálu a příležitostí, které přináší metropolitní spolupráce, plánování a správa;
- potřeby metropolitních oblastí posílit své institucionální schopnosti, které jim umožní efektivní spolupráci a správu s cílem kvalitního poskytování veřejných služeb.

Společná metropolitní vize se skládá ze tří klíčových komponent:

- **Vize pro metropolitní oblasti:** Nabízí komplexní pohled na budoucí stav metropolitních oblastí, společností a správy, který je ambiciózní, ale zároveň dosažitelný.

- **Silné stránky a závazky metropolitních oblastí:** Zvýrazňuje stávající a potenciální zdroje, schopnosti, znalosti a dovednosti, které v sobě nesou metropolitní společnosti, zainteresované strany a metropolitní vedení. Ty slouží k řešení hlavních společenských výzev, realizaci politických priorit a dosažení stanovených cílů.

- **Posílení postavení metropolitních oblastí:** Řeší organizační a procesní výzvy, navrhuje funkční řešení k překonání stávajících omezení metropolitní spolupráce a správy. Cílí na posílení kapacity, hospodárnosti a účinnosti metropolitní politiky a rozhodování.

60 % obyvatel EU žije v metropolitních regionech a oblastech.

Metropolitní oblast Berlín-Braniborsko

Vize pro metropolitní oblasti

Metropolitní agendy, iniciativy, dlouhodobá politika a každodenní praxe jsou směřovány společnou vizí budoucího žádoucího a realistického stavu. Vize zahrnuje celkový rozvoj a řízení, plánování a spolupráci v metropolitních oblastech, jež jsou založené na klíčových hodnotách demokracie, participace a rovnosti. Hlavním cílem těchto snah je vytvářet udržitelné a odolné metropolitní oblasti, jež jsou odhodlané zodpovědně zastávat vedoucí roli ve společnosti.

Centra každodenního života a kreativity

Občané, podniky, organizace a správy napříč regiony, zeměmi i Evropskou unií

oceňují význam metropolitních oblastí pro společenský rozvoj. Metropolitní oblasti vynikají v technologické, společenské a organizační sféře jako globální centra výzkumu, vývoje a inovací. Kromě toho jsou také významnými centry vzdělávání, která poskytují možnosti učení na všech úrovních včetně celoživotního učení. Jejich bohatý kulturní život a rozvinuté výrobní schopnosti přispívají k dynamickému metropolitnímu prostředí, oceňovanému pro vysokou kvalitu života, podnikání a kreativitu, čímž přitahují talenty a investice. Tyto oblasti poskytují pestrou škálu pracovních příležitostí, bydlení a služeb, což lidem umožňuje snadné spojení života, práce a volnočasových aktivit. Komplexní přístup k rozvoji posiluje nejen regionální a národní konkurenceschopnost, ale také evropskou odolnost a nezávislost v globalizované ekonomice.

Brněnská metropolitní oblast

Vyvážený, inkluzivní a udržitelný rozvoj

Cílem vyváženého a inkluzivního rozvoje jsou spravedlivé životní podmínky při zajištění všeobecného přístupu k pracovním místům, službám, kultuře a příjemnému životnímu prostředí pro všechny sociální a demografické skupiny. Tento závazek zahrnuje sociálně a prostorově spravedlivé, efektivní a udržitelné rozdělování zdrojů. Metropolitní oblasti aplikují environmentálně šetrnou politiku, která účinně přispívá k ochraně životního prostředí. Doprava, informační a komunikační technologie a další systémy využívají chytrých technologií, které rozšiřují dostupnost a konektivitu a hrají klíčovou roli pro hospodárnou a udržitelnou mobilitu a komunikaci v metropolitním prostoru. Při prosazování metropolitních zájmů se místní samosprávy, občané a zainteresovaní aktéři z organizací a firem aktivně podílí na demokratickém a společném plánování a řízení napříč metropolitní oblastí.

Různorodá a komplexní komunita

Síla a výhoda metropolitních oblastí spočívá v jejich společenské, ekonomické a organizační komplexitě – v synergii metropolitních rozmanitostí. Metropolitní oblasti využívají tuto různorodost pro rozvoj specializovaných odvětví a pokročilé dělby práce. Prosperují ze společného soužití různorodých sociálních skupin, z nichž každá přispívá svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi k uspokojení jedinečných potřeb a priorit. Jednotnost místních samospráv s různým složením obyvatelstva, ekonomickými podmínkami, kulturními a přírodními zdroji a geografickým uspořádáním je ukotvena a vedena účinnou spoluprací a vztahem ke komunitě. Tím je zajištěno harmonické spojení různorodých prvků a utvářena metropolitní integrita.

80 % nově přistěhovalých volí metropolitní oblasti a regiony jako místa k životu.

Metropolitní partnerství a identita

Obyvatelé, podniky a místní samosprávy si vysoce cení svých rolí v rámci funkčně integrované, sociálně inkluzivní a územně spolupracující metropolitní oblasti. Oceňují dynamiku metropolitní oblasti a společně se podílejí na jejím rozvoji. Místní samosprávy podporují spolupráci, zatímco občané a podniky se aktivně podílejí na realizaci metropolitní politiky zaměřené na dosažení společných cílů. Kultivace společné metropolitní identity napomáhá překonávat rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi a posiluje jednotu místních komunit. Realizace integrovaného územního rozvoje vytváří mosty mezi metropolitními a nemetropolitními oblastmi, zajišťuje soudržný růst a prosperitu regionů na národní i evropské úrovni.

Uznání a ocenění

Metropolitní dimenze je jednoznačně vnímána jako základní kámen pro vzájemnou spolupráci, který umožňuje efektivněji řešit hlavní výzvy a dosahovat společných cílů. Praktický význam metropolitní dimenze dokládají konkrétní příklady, jako jsou společné iniciativy či projekty. Metropolitní oblasti poskytují přirozený prostor pro každodenní život, který podporuje interakce a přispívá k dynamickému a živému prostředí. Významný přínos metropolitních oblastí je oceňován nejen místními obyvateli, ale i partnery v sousedních nemetropolitních regionech a na národní a evropské úrovni. Toto uznání podtrhuje klíčovou roli metropolitních oblastí při utváření regionální, národní a evropské dynamiky.

Silné stránky a závazky metropolitních oblastí

Metropolitní oblasti a společnosti disponují důležitými zdroji, schopnostmi, znalostmi a dovednostmi klíčovými pro budování společné budoucnosti. Metropolitní vedení se zavazuje řešit zásadní společenské výzvy, definovat a naplňovat místní a metropolitní priority a aktivně řešit cíle a priority národní a evropské politiky. Metropolitní dimenze, zahrnující organizaci, rozvoj, plánování a správu, přináší výhody pro všechny, od místních komunit až po celoplanetární prostředí. Metropolitní oblasti představují klíčové hráče na globální scéně, přispívající významně k mezinárodní výkonnosti a konkurenceschopnosti, čímž formují proces evropské integrace.

Metropolitní centra

Metropolitní oblasti jsou domovem významné části obyvatel regionů a zemí a pohání rozvoj celého ekonomického systému. Vysoký počet a kvalitativní různorodost pracovních míst a služeb ve spojení se zdroji generovanými metropolitními ekonomikami a kulturami jsou nejhodnotnějším aktivem s dalekosáhlým vlivem mimo hranice metropolitních oblastí. Metropolitní oblasti, které nejsou jen místem výroby a služeb, ale i každodenního života, vzdělávání a rekreace, plně využívají potenciálu aglomeračních výhod.

Metropolitní ekosystémy

Metropolitní oblasti fungují jako každodenní sociálně-prostorové ekosystémy, kde se odehrává většina sociálních interakcí a vazeb. Složitá síť těchto interakcí podporuje pokročilou dělbu práce, nezbytnou pro ekonomickou výkonnost a blahobyt obyvatel. Velikost a hustota metropolitních sídel spolu s rozmanitostí lidských činností jsou klíčové pro vytváření výhod a přínosů z aglomeračních mechanismů. Nutným předpokladem pro efektivní využití těchto potenciálů a příležitostí, ale i pro řešení neefektivností a překážek, je strategická, integrovaná a účinná veřejná politika. Metropolitní aktéři a nástroje hrají klíčovou roli v rozvoji a koordinaci inovačního ekosystému. Vytvářejí prostory a instituce, které podporují kreativitu a inovace, přičemž formují nově vznikající inovační centra, kde obyvatelé navrhnou alternativní řešení a přispívají k metropolitním společným statkům. Tato politika napomáhá plné realizaci potenciálu metropolitních přínosů ke společenskému rozvoji a umožňuje udržitelný rozvoj a odolnost vůči dlouhodobým rizikům i náhlým hrozbám. Metropolitní společnosti a území, jakožto komplexní a pokročilé ekosystémy, iniciují nové rozvojové směry, řeší zásadní společenské výzvy, učí se z úspěchů i selhání a zavádí inovativní řešení. Metropolitní oblasti stojí v popředí formování alternativních městských modelů pro budoucnost.

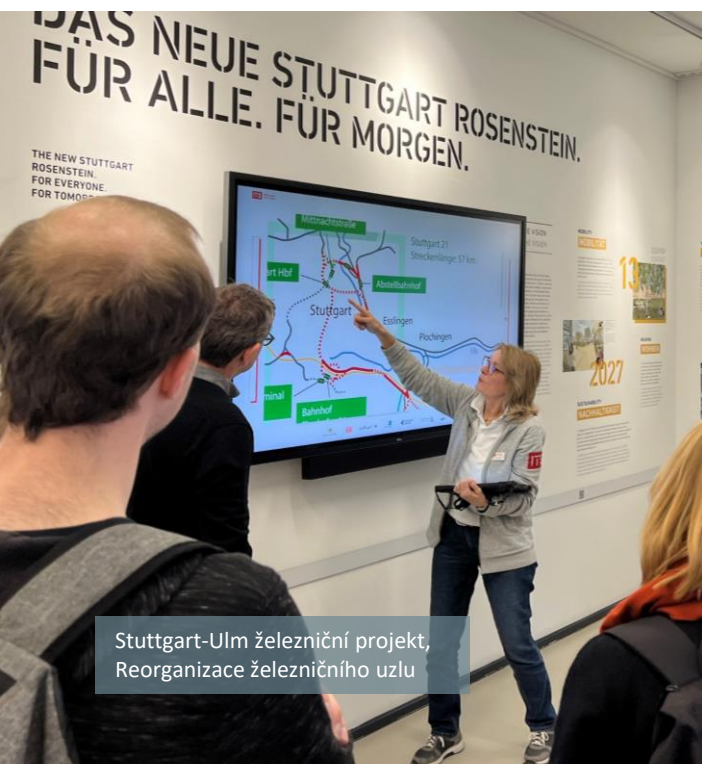
70 % emisí skleníkových plynů v EU pochází z metropolitních regionů a oblastí.

Metropolitní společnosti

Kosmopolitní kultura metropolitních společností pramení z hodnot otevřenosti, inkluze a tolerance – základních znaků demokracie, vstřícné interakce a sociální soudržnosti. Tato kultura posiluje schopnost metropolitních oblastí zvládat rozmanitost, podporovat inkluzi a předcházet xenofobii, konfliktům a segregaci. Posiluje duševní a tělesné zdraví obyvatel, stimuluje reprodukční chování a zajišťuje každodenní potřeby obyvatelstva v produktivním věku, dospívajících, seniorů, znevýhodněných a ohrožených osob. Silné stránky metropolitních oblastí jsou přínosné pro všechny, podporují solidaritu se znevýhodněnými regiony či místy zasaženými riziky, hrozbami a katastrofami, a to jak ve svých vlastních zemích, tak jinde v Evropské unii a ve světě. Otevřené a pluralitní metropolitní společnosti spolu s inkluzivními veřejnými prostory stimulují vzájemné učení, které je nezbytné pro rozvoj kompetencí v oblasti kreativity, inovací a konkurenceschopnosti. Komunity s vysokým sociálním a lidským kapitálem podněcují výměnu myšlenek, nápadů a spolupráci, což je činí odolnějšími, adaptabilnějšími a schopnějšími společně čelit zásadním výzvám. Metropolitní lídři, občané, firmy a organizace s kořeny v místních čtvrtích usilují o globální, prozřetelný pohled na prosperitu, udržitelnost a odolnost.

Metropolitní spolupráce

Metropolitní projekty, iniciativy a řešení často vznikají na základě vzájemného učení a víceúrovňové spolupráce, jež se odehrává uvnitř a také překračuje hranice metropolitních oblastí. Víceúrovňová spolupráce při řízení a plánování zahrnuje a zapojuje různé aktéry odhodlané dosáhnout společných cílů. Příklady politických agend, rozvojových nástrojů a osvědčených řešení se šíří do dalších regionů. Přínosy dosažené díky spolupráci umožňují metropolitním oblastem posílit ekonomiku, služby a kvalitu života, což mimo jiné posouvá hranice při řešení velkých společenských výzev. Metropolitní spolupráce a plánování posilují funkční provázanost mezi městy a regiony. Přesvědčivým příkladem komplexní spolupráce je metropolitní řízení dopravy a systémy hromadné dopravy navržené tak, aby naplnily každodenní potřeby rostoucího počtu dojíždějících. Metropolitní úroveň plánování a řízení může plně řešit komplexní otázky, jako je suburbanizace, udržitelná mobilita a dostupnost veřejných služeb, které vyžadují spolupráci mezi různými aktéry. Strategické a integrované plánování metropolitních oblastí identifikuje rozvojové potenciály, řeší nedostatky, překážky a rizikové trendy vyžadující koordinaci a spolupráci s organizacemi a správními orgány v regionálním, národním a evropském měřítku.

Stuttgart-Ulm železniční projekt,
Reorganizace železničního uzlu

Formování učičích klastrů,
MECOG-CE

Metropolitní řešení

V metropolitních oblastech se soustředí hlavní společenské výzvy a jejich důsledky pro společenský rozvoj. Metropolitní řešení, ukotvená v prioritách národních vlád a Evropské unie, hrají klíčovou roli při významném snižování rizik a hrozeb. Metropolitní aktéři přebírají odpovědnost za zajištění bezpečnosti metropolitní oblasti a podporu patřičné úrovně soběstačnosti, se zaměřením na výhody cirkulární ekonomiky v rámci integrované metropolitní oblasti. Obyvatelé těchto oblastí aktivně přizpůsobují své činnosti tak, aby odolávali složitým environmentálním, sociálním, demografickým, kulturním, zdravotním, bezpečnostním a technologickým výzvám a zároveň je mohli pozitivně využívat. Například

velká metropolitní města a jejich regiony často představují významné přispěvatele k emisím a zároveň pocítují důsledky klimatických změn. Výzkumné a vývojové iniciativy v těchto metropolitních oblastech pomáhají zmírnit dopady klimatické změny a aktivně reagují na globální výzvy. Funkční metropolitní spolupráce, strategické plánování a integrovaný přístup jsou základními prvky, které efektivně řeší komplexní společenské výzvy napříč tematickými oblastmi. Aplikace integrovaného přístupu v metropolitním měřítku přináší lepší výsledky s využitím menších zdrojů. Metropolitní řešení tak slouží jako vlajková loď v popředí společenského pokroku.

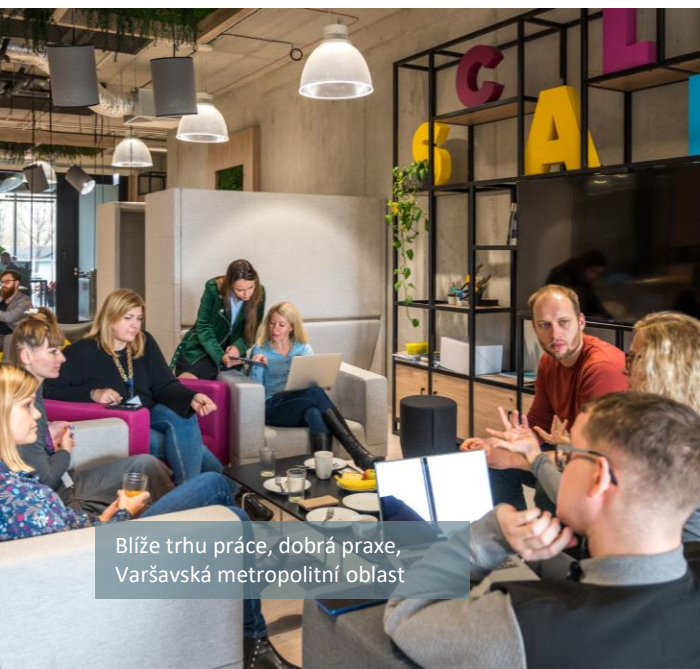
Posílení postavení metropolitních oblastí

Přestože jsou metropolitní oblasti odhodlané a bohaté na zdroje, jejich plný potenciál není vždy plně rozpoznán a využit. Metropolitní strategie, politiky a nástroje hrají rozhodující roli při identifikaci, hodnocení a řešení zásadních výzev a priorit rozvoje. Jsou věnovány budování zelených, inkluzivních a produktivních metropolitních komunit. Současné organizační a procesní nastavení však často omezuje jejich efektivitu a účinnost při plnění těchto cílů. Třecí plochy a závislost na starých postupech někdy omezují možnosti spolupráce mezi různými partnery, včetně soukromých firem, neziskových organizací, občanských iniciativ, vlád a veřejných institucí, a to jak uvnitř metropolitních oblastí, tak se sousedy a partnery na národní a evropské úrovni.

Emancipace a uznání

Na budoucí rozvoj cílené agendy metropolitních oblastí, společností a samospráv se zaměřují na

emancipující, zdola vedené aktivity, synergie a koordinaci. Tyto agendy upřednostňují založení pevného institucionálního rámce, který zajistí důkladné zakotvení metropolitní dimenze v národních a evropských politikách, plánování a řízení. Klíčovým východiskem je podpora inkluzivní, rovnoprávné, vyvážené a respektující spolupráce mezi všemi místními správami, která aktivně zapojuje občany a podniky do tvorby a realizace společných cílů zakotvených v metropolitních strategiích a politikách. I přes územní roztržitost místních samospráv přispívá kooperativní správa k budování vzájemné důvěry a synergií. Evropská unie a národní vlády stále častěji uznávají metropolitní oblasti jako významné partnery ve strategických politických dialozích a začleňují je do politik a právních dokumentů. Metropolitní slovník získává na významu v médiích a veřejném diskurzu, čímž posiluje metropolitní identitu a uznání.

Bližší trhu práce, dobrá praxe, Varšavská metropolitní oblast

Přímo volené Shromáždění regionu Stuttgart, dobrá praxe, Sdružení regionu Stuttgart

Metropolitní institucionalizace

Ačkoli má metropolitní správa potenciál efektivně reagovat na regionální a globální společenské výzvy, nedostatečné, slabé nebo chybějící pravomoci metropolitních subjektů omezují její účinnost. Nezbytnou podmínkou pro naplnění plného přínosu metropolitní správy je ustavení právního rámce, který umožňuje efektivní metropolitní spolupráci, plánování a správu. To zahrnuje strategický posun odpovědností a pravomocí na metropolitní úroveň řízení. Podpora měkkých forem řízení, jako jsou sítě pro spolupráci, společné iniciativy a neformální partnerství, vedle formálních struktur zvyšuje povědomí o metropolitních otázkách a připravuje půdu pro institucionalizaci metropolitní správy. K efektivnímu posílení metropolitního rozvoje je nezbytné společné úsilí na všech úrovních správy, včetně evropské, se specifickým zaměřením na zajištění metropolitního financování, přidělení dostatečného rozpočtu, udržování stability zdrojů a možné flexibility při jejich použití. Tyto kroky jsou zásadní pro zajištění nezbytných pravomocí k řízení metropolitního rozvoje v souladu s celospolečenskými cíli a potřebami.

Metropolitní odbornost a kapacity

Prozíravé metropolitní agendy, politiky a postupy usilují o vyvážené uplatňování univerzálních principů při rozpoznání různorodých výzev vytvářených globálními procesy ve specifickém místním metropolitním prostředí. Podněty, potenciály, omezení a rizika se zásadně liší v závislosti na místním, regionálním, národním, právním, politickém, organizačním, ekonomickém, sociálním, kulturním a environmentálním kontextu. Zásadní je realistické zhodnocení potenciálních cest a plánů k posílení spolupráce a budování metropolitních institucí. Metropolitní odbornost, která vychází z důkladné analýzy a na datech založené politiky a hodnocení, napomáhá včasnému, flexibilnímu a efektivnímu rozvoji metropolitní dimenze. Poskytování dat na míru pro metropolitní oblasti zefektivňuje formulaci a realizaci politiky založené na faktech. Metropolitní inteligence pak těží z dynamické souhry inovací, kreativity a rozmanitosti lidského kapitálu, čímž posiluje postavení občanů, stimuluje technologický pokrok a podporuje multilaterální spolupráci. Hluboké a kooperativní sdílení a výměna znalostí významně přispívají k šíření přínosů plynoucích z rozmanitých zkušeností a posouvají hranice metropolitní spolupráce.

70 % HDP Evropské unie je produkováno v metropolitních oblastech a regionech.

Varšavská metropolitní oblast

Společná metropolitní vize – plná verze

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

MEOG-CE

www.interreg-central.eu/projects/mecog-ce/

